

UCHWAŁA Nr XXII/147/2009
Rady Gminy Borzytuchom
z dnia 28 maja 2009r.

w sprawie przyjęcia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008r. Nr 115, poz. 728 ze zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.)

Rada Gminy u c h w a l a, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Szlach

Załącznik do Uchwały
Nr XXII/147/2009
Rady Gminy Borzytuchoń
z dnia 28.05.2009r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BORZYTUCHOM NA LATA 2009 – 2013

BORZYTUCHOM 2009

SPIS TREŚCI

Wstęp	str. 3
1. Cel i proces budowy strategii	str. 4
2. Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi	str. 4
3. Diagnoza problemów społecznych w gminie Borzytuchom	str. 6
- Podstawowe informacje o gminie	str. 6
- System pomocy społecznej w gminie	str. 9
- Osoby starsze	str. 9
- Niepełnosprawność	str. 9
- Bezrobocie	str. 10
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	str. 11
- Uzależnienia	str. 11
- Przemoc	str. 12
- Bezdomność	str. 12
4. Identyfikacja głównych problemów społecznych w gminie Borzytuchom	str. 13
5. Analiza SWOT	str. 15
6. Misja i wizja strategii	str. 17
7. Cele główne i cele operacyjne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy	str. 18
8. Wdrażanie strategii i monitorowanie jej realizacji	str. 23

WSTĘP:

Podstawę do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borzytuchom w latach 2009 - 2013 jest art. 17 ust. 1 pkt I ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej .

Strategia to długofalowy plan działania, określający strategiczne obszary oraz przyjmujący takie kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych celów.

Przy opracowywaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych należy uwzględnić trzy zasady konstytucyjne : solidarności, pomocniczości i dobra wspólnego.

System wsparcia społecznego powinien być uruchamiany w przypadku zaistnienia problemów społecznych. Powinien on mieć charakter zintegrowanego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa wszystkich mieszkańców gminy, tak aby dać im gwarancje i możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb, skuteczną realizację ról społecznych i rozwoju.

Aby pomagać skutecznie należy dążyć do usunięcia bądź ograniczenia dysfunkcji, wyprowadzenia z patologii, grup ryzyka w każdym możliwym przypadku. Działania powinny być kompleksowe.

Strategia określa działania pomocy społecznej ustalone ustawowo i realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ale też obejmuje niektórych partnerów bezpośrednio realizujących lub rozwiązujących problemy społeczne.

Działania rozpatrywane są zarówno w obszarze rodziny jak i jednostek dotkniętych problemem społecznym i mają na celu łagodzenie skutków trudnej sytuacji mieszkańców gminy.

Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Zatem przyszłość społeczności gminnej zależy od niej samej. Bowiern na szczeblu gminnym podejmowane są decyzje dotyczące przyszłości i rozwoju społeczności lokalnych.

Niniejsza strategia ma charakter wieloletni i wyznacza kierunki działań pomocowych skierowanych do osób korzystających z pomocy społecznej oraz takich, które mogą dopomóc w wychodzeniu z trudnej sytuacji. Za problemy społeczne w polityce społecznej uważa się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w środowisku lokalnym to przede wszystkim dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społecznych ekonomicznie i socjalnie najsłabszych, prowadzenie bieżących działań osłonowych, wczesne dostrzeganie zagrożeń społecznych oraz dorównywanie do standardów unijnych.

Strategia stanowi rozwinięcie zdań postawionych przed Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Systematyczne i wieloaspektowe podejście pracowników ośrodka powoduje, że dysfunkcje występujące na terenie gminy nie są traktowane jako zjawisko odbiegające od norm powszechnie przyjętych.

1. CEL I PROCES BUDOWY STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę różnych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 07 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009r. Nr 1 poz. 7, z późn. zm.)

2. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borzytuchom są zgodne z celami polityki integracji społecznej określonymi w Narodowej Strategii Integracji Społecznej w zakresie realizacji prawa do edukacji, zabezpieczenia socjalnego, prawa do pracy, do ochrony zdrowia i innych spraw społecznych.

Opracowana Strategia jest również zgodna z następującymi celami strategicznymi Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013:

- Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo
- Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego
- Upowszechnianie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy.

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borzytuchom na lata 2008 – 2013 zgodne są z następującymi celami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego:

- Wysoki poziom edukacji i nauki
- Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej
- Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo
- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Cele określone w niniejszej Strategii są również zgodne z priorytetami określonymi w Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego do 2013 roku, tj.

- Priorytet 1 – Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej,
- Priorytet 2 – Wzmacnianie integracji społecznej,
- Priorytet 3 – Rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
- Priorytet 4 – Poprawa infrastruktury społecznej i systemów wsparcia integracji społecznej

oraz realizują określoną w niej misję „wysoka jakość życia mieszkańców w zintegrowanych i aktywnych wspólnotach lokalnych, z możliwością pełnego uczestnictwa w rozwoju społeczno – gospodarczym”.

Cele i kierunki działania sformułowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borzytuchom wpisują się również w priorytety Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bytowskim, program na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej Powiatu Bytowskiego na lata 2007-2013 oraz Strategię Zrównoważonego Rozwoju Gminy Borzytuchom.

3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE BORZYTUCHOM

3.1 Ogólna charakterystyka gminy

Siedziba **Gminy Borzytuchom** położona jest w zachodniej części województwa pomorskiego, w odległości 9 km od Bytowa na trasie Bytów - Słupsk.

Sąsiadujemy z 5 gminami :

- od wschodu - z gminą Kołczygłowy,
- od południa - z gminą Tuchomie,
- od zachodu - z gminą Bytów,
- od północy - z gminami Czarna Dąbrówka i Dębica Kaszubska

Gmina przekształca się w kierunku drobnej wytwórczości i turystyki.

Gmina zajmuje powierzchnię 10.857 ha. Dominującą formę użytkowania gruntów są lasy 5460 ha (50,3%) oraz użytki rolne 4462 ha (41,1%). Ziemie orne zajmują 32,3 % powierzchni, a użytki zielone 8,8 %. Około 2% areалу ogółem zajmują wody.

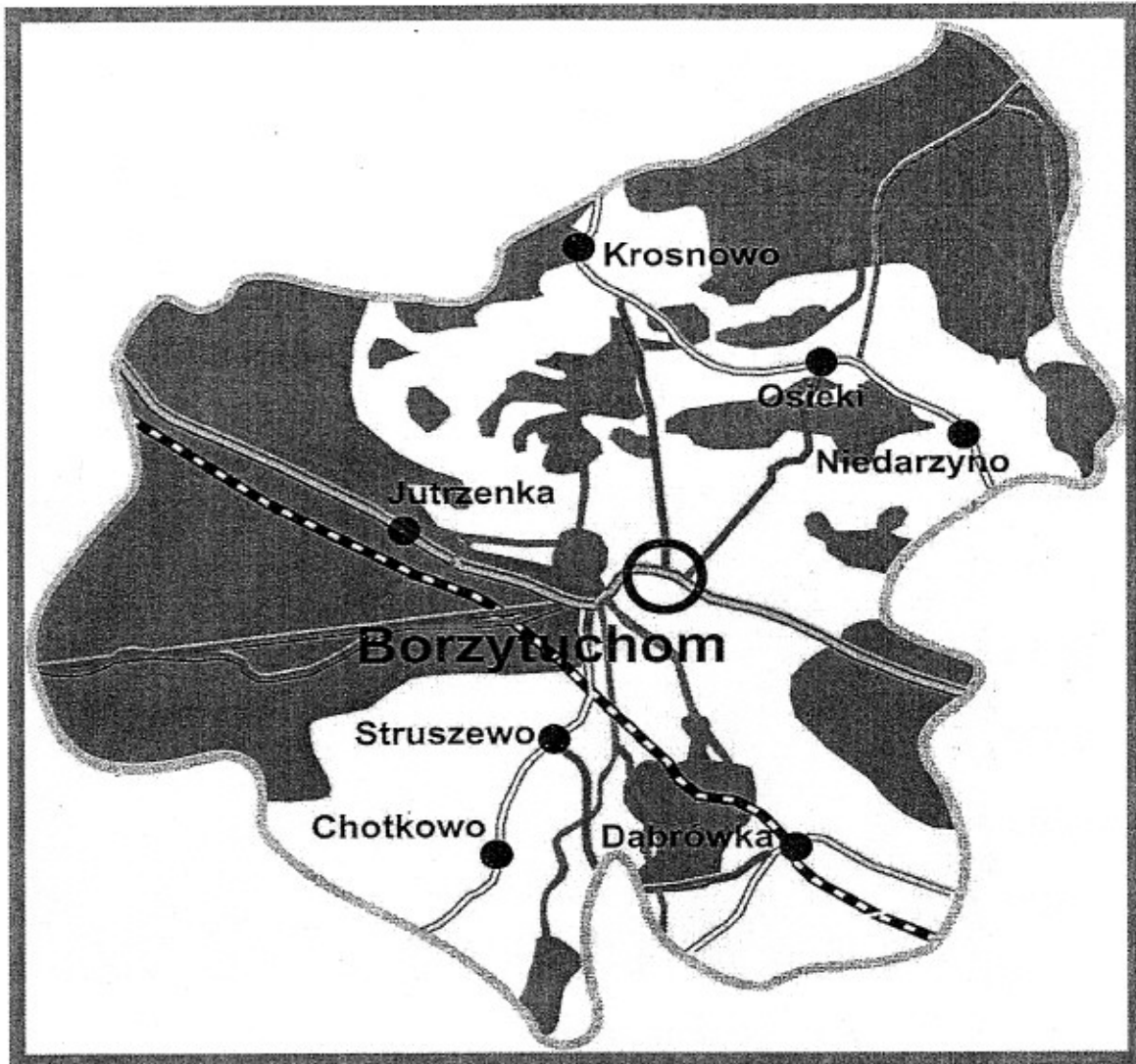
Większe zbiorniki wodne:

- jez. Chotkowskie – o pow. 58,22 ha,
- jez. Ogrodowe – o pow. 12,87 ha,
- jez. Jutrzenka (Wypułek) – o pow. 1,96 ha,
- jez. Osiecko – o pow. 30,48 ha,
- jez. Herta – o pow. 9,28 ha,
- jez. Duże – o pow. 35,85 ha,
- jez. Moczydło – o pow. 9,33 ha,
- jez. Graniczne – o pow. 5,88 ha,
- jez. Stradne – o pow. 5,75 ha

rzeki: Słupia, Kamienica, Bytowa, Jutrzenka
Sieć osadniczą tworzy 10 miejscowości.

Teren podzielony jest na 8 sołectw:

- Borzytuchom,
- Krosnowo,
- Osieki,
- Niedarzyno,
- Jutrzenka + Kamieńc, Ryczyn
- Sruszewo,
- Chotkowo,
- Dąbrówka

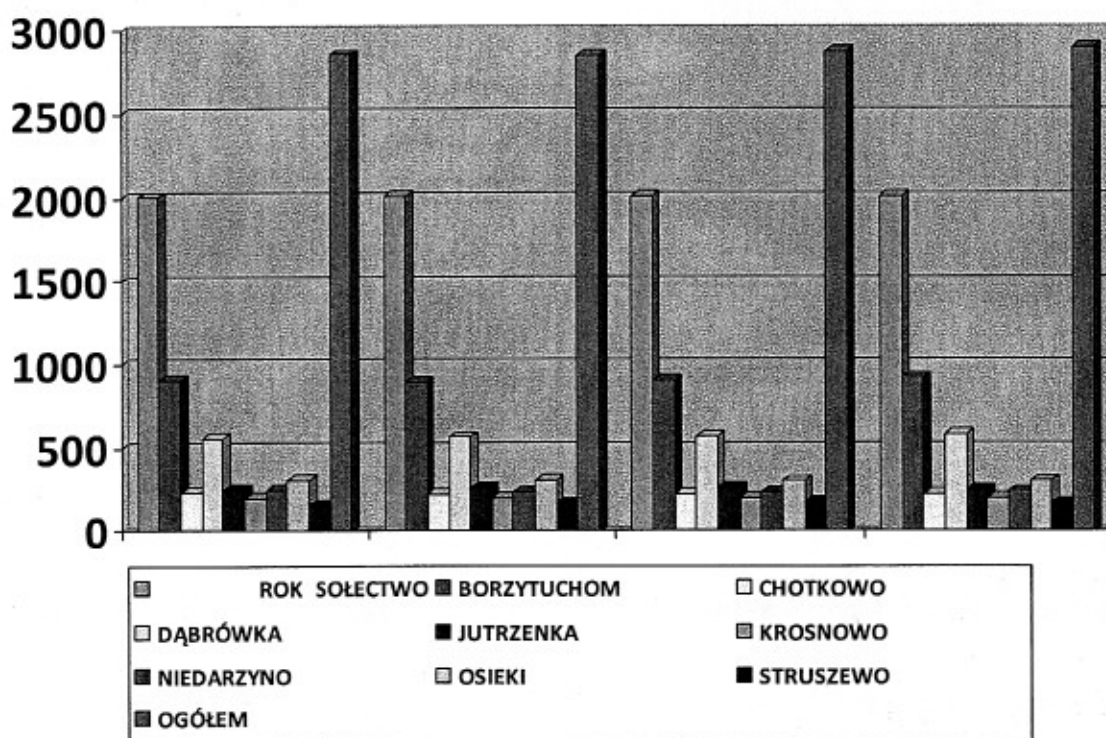
Dane demograficzne:

Podstawowym podmiotem wszelkich działań o charakterze społecznym jest społeczność lokalna. Gmina liczy 2893 mieszkańców, natomiast średnia gęstość zaludnienia wynosi 25 osób/1 km².

Na przestrzeni lat liczba ludności gminy zmieniała się, co przedstawia poniższa tabela.

ROK \ SOŁECTWO	2005	2006	2007	2008
BORZYTUCHOM	907	899	907	926
CHOTKOWO	235	222	223	227
DĄBRÓWKA	557	566	569	579
JUTRZENKA	244	259	260	250
KROSNOWO	199	195	203	202
NIEDARZYNO	248	239	233	240
OSIEKI	307	307	301	300
STRUSZEWO	157	169	173	169
OGÓŁEM	2854	2853	2869	2893

Struktura mieszkańców pod względem wiekowym przedstawia się następująco:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym (0 – 17 lat) 936 osób
- ludność w wieku produkcyjnym (18 – 59K/64M) 1507 osób
- ludność w wieku poprodukcyjnym (60K/65 i więcej) 333 osób

Największy udział w zatrudnieniu mieszkańców ma działalność produkcyjna, handel, rolnictwo i leśnictwo oraz działalność usługowa.

3.2 System pomocy społecznej w gminie

Podstawową jednostką realizującą funkcje związane z pomocą społeczną na terenie gminy Borzytuchom jest powołany w dniu 27 lutego 1990r. przez Gminną Radę Narodową w Borzytuchomiu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu, który jest jednostką organizacyjną gminy.

Ustawa o pomocy społecznej ujmuje rodzinę jako osoby spokrewnione i niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Jednym z głównych celów pomocy społecznej jest umożliwienie rodzinie przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie same pokonać, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości, a także zapobieganie powstawaniu takich sytuacji. W tym celu, w pierwszej kolejności podejmowane są działania nakierowane na zapewnienie właściwego funkcjonowania rodziny, kompensację istniejących deficytów, u podłoża których znajdują się: trudna sytuacja finansowa, niepełnosprawność, bezrobocie.

Główną metodą pracy w pomocy społecznej jest praca socjalna, która jest działalnością zawodową ukierunkowaną na pomoc osobom i rodzinom, we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie a także tworzenie warunków sprzyjających osiągnięciu tego celu.

Właściwa diagnoza środowiska w szczególności problemów socjalno - bytowych, zdrowotnych, społecznych mieszkańców gminy stanowi podstawę świadczenia wsparcia i doboru adekwatnych form pomocy.

3.3 Osoby starsze

Rzeczywistość społeczna ostatnich lat pokazała, że okres transformacji ustrojowej przyniósł ze sobą oprócz korzystnych przeobrażeń również wiele barier i zagrożeń. Nasilił się proces wykluczenia ludzi starszych ze społeczności. Pogorszyła się ich sytuacja materialna. Szacunek dla podeszłego wieku ustąpił miejsca obojętności. Coraz częściej osoby starsze pozostają same. Nastąpiła zmiana w strukturze rodziny jest coraz mniej rodzin wielopokoleniowych, w których seniorzy mieliby zapewnioną opiekę i wsparcie.

3.4 Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego lub dysfunkcji, wynikły z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczne ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadza trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia są zaliczane do osób niepełnosprawnych.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą naruszoną sprawność organizmu niezdolną do podjęcia zatrudnienia lub zdolną do wykonania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej, albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagającą niezbędną, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, zdolną do wykonania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia, niewymagającą pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych.

Dotknięcie jednego z członków rodziny niesprawnością stanowi dla rodziny sytuację kryzysową. Uderza najbardziej w finansową i emocjonalną stronę rodziny. Rodzina w takiej sytuacji wymaga wszechstronnej pomocy. Zwłaszcza jej form nieinstytucjonalnych, maksymalnie zindywidualizowanych i dostosowanych do jej potrzeb. Wzmocnienia wymaga sama rodzina, bo ona zapewnia najlepiej i w sposób ciągły możliwości doznawania uczucia miłości, potrzeby wolności, poczucia bezpieczeństwa. Szczególnie trudna sytuacja narasta w rodzinie wychowującej małe dziecko.

3.5 Bezrobocie

Bezrobocie na przestrzeni ostatnich lat stało się w Polsce jednym z głównych problemów społecznych. Jest zjawiskiem towarzyszącym gospodarce rynkowej i oznacza brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia.

Z bezrobociem bardzo ściśle wiąże się ubóstwo i brak perspektyw życiowych. Skutkami bezrobocia dla osób bezrobotnych i ich rodzin są:

- izolacja społeczna,
- brak uczestnictwa w życiu kulturalnym i politycznym,
- pogłębiający się niedostatek,
- wzrost niewydolności opiekuńczo wychowawczej,
- wzrost przestępczości.

Problem ten nie dotyczy tylko osób dorosłych, ale także dzieci, które na skutek bezrobocia w rodzinie doświadczają postępującej degradacji rodziny. Ponieważ nie znajdują oparcia i właściwej opieki.

3.6 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie jej członkowie odprężają się, jest ona dla nich ostoją bezpieczeństwa. Funkcją taką może pełnić rodzina, w której przejawia się troska o wspólny los i dobro, gdzie dominuje życzliwość i przywiązanie, która jest spójna i funkcjonuje zgodnie z przyjętymi w społeczeństwie normami moralnymi.

Zaburzona struktura rodziny niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole. W takiej sytuacji rodzice nie pomagają, lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Problemy opiekuńczo-wychowawcze, niewydolność wychowawcza, przemoc w rodzinie, uzależnienie rodziców, wielokrotnie są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w zastępczych formach opieki. Dlatego tak ważna jest dla nich wszelka pomoc.

3.7 Uzależnienia

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami, jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Alkoholik jest osobą niedojrzałą emocjonalnie, skłonny do wahań i wybuchowych reakcji radości i rozpacz, które mogą prowadzić do gwałtownych, nieprzemyślanych zachowań.

Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki, ale także w życiu społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawić się w różnych dziedzinach. Ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Alkoholizm jest chorobą rodzinną. Żaden z członków rodziny nie może być zrozumiany w odłączeniu od innych członków systemu rodzinnego. W miarę jak alkoholizm postępuje, coraz bardziej chora staje się cała rodzina.

Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. Same często sięgają po alkohol, ponieważ

chłoną prezentowany przez rodziców wzorzec życia.

Stale obniża się granica wieku inicjacji alkoholowej. Wzrasta przede wszystkim spożycie piwa, które nie jest uznawane przez młodzież za alkohol lub postrzegane jako alkohol nieszkodliwy.

Narkomania to nałóg stałego używania narkotyków, z czasem całkowite uzależnienie się od nich. Prowadzi do zaburzeń osobowości, zaniku uczuć wyższych i zmian w narządach organizmu człowieka-zwłaszcza w układzie nerwowym miarę zażywania środków stają się one chemicznymi składnikami organizmu, wskutek czego komórki i tkanki przyzwyczajają się do nich, tak że narkotyk staje się konieczny do zachowania biochemicznej równowagi ustroju.

Przyczyny występowania narkomanii, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, są bardzo złożone i często powinny być rozpatrywane indywidualnie, jednakże najczęstsze z nich to:

- wpływ grupy rówieśniczej,
- tzw. moda młodzieżowa na narkomański styl życia ciekawość,
- poszukiwanie ucieczki od problemów życia codziennego,
- bezradność życiowa.

3.8 Przemoc

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić.

3.9 Bezdomność

Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności przyjmuje dwie pomocnicze definicje bezdomności:

1. Osoba bezdomna to taka, która z różnych przyczyn, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia, czasowo lub trwale nie jest w stanie zapewnić sobie schronienia spełniającego minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne. Miejsce spełniające warunki mieszkalne to takie, które nadaje się do stałego przebywania bez narażania zdrowia, i które umożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych: noclegu, zachowania higieny osobistej, sporządzania posiłków.
2. Osoba bezdomna - osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i nie zameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę nie zamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu aktywnie uczestniczy w badaniach socjodemograficznych skierowanych do środowiska osób bezdomnych, które organizowane są przez Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności. Badania przeprowadzane są w województwie pomorskim, co dwa lata, do tej pory odbyły się w roku 2001, 2003, 2005 i 2007. W ramach przeprowadzanych badań wspólnie z policją odwiedza się wszystkie niemieszkalne miejsca na terenie gminy oraz odwiedza się osoby szczególnie narażone na możliwość uzyskania statusu osoby bezdomnej z uwagi na dopuszczanie i doprowadzanie do degradacji miejsca zamieszkania.

4. IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE BORZYTUCHOM

Teren Gminy Borzytuchom jest rozproszony i obejmuje obszary wiejskie. W gminie znajdowały się dwa Zakłady Rolne PGR w miejscowościach Osieki i Dąbrówka, co przyczyniło się do wysokiego bezrobocia i stale rozszerzającej się skali ubóstwa.

Tabela: Liczba osób korzystających z pomocy

W latach	2005	2006	2007	2008
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	192	188	177	164

Źródło: Sprawozdania GOPS

Jak wynika z tabeli, która stanowi zestawienie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej Ośrodka na przestrzeni lat 2005 – 2008, zmniejsza się, choć nieznacznie, liczba rodzin korzystających z pomocy. Szereg rodzin usamodzielnia się korzystając tylko sporadycznie ze świadczeń pomocy społecznej. Pozostają rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym z różnych powodów, bądź też, u których można zaobserwować zjawisko wyuczonej bezradności, tj. dziedziczenia jej z pokolenia na pokolenie.

Podstawą do analizy problemów społecznych występujących w Gminie Borzytuchom stanowią przede wszystkim dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Trzeba mieć świadomość, że nie przedstawiają one pełnego obrazu, sygnalizują jedynie rodzaj problemów, przy czym trudno ocenić ich rzeczywisty rozmiar.

Dysfunkcje jakie były powodami przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu w ostatnich czterech latach wskazywały na różne wahania ilościowe i jakościowe, co przedstawia poniższa tabela:

Tabela: Powody przyznania pomocy.

Powody przyznania pomocy	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Ubóstwo	139	136	132	112
Sieroctwo	0	0	1	2
Bezdomność	3	3	5	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	23	33	13	52
Bezrobocie	135	147	132	93
Niepełnosprawność	56	54	57	71
Długotrwała lub ciężka choroba	87	68	89	114
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	65	35	38	37
W tym:				
Rodziny niepełne	12	16	13	16
Rodziny wielodzietne	41	22	24	24
Przemoc w rodzinie	1	0	6	0
Alkoholizm	34	24	31	24
Narkomania	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	2	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	2

Źródło: sprawozdania roczne GOPS

Z tabeli wynika, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej z różnych przyczyn, zmienia się na przełomie lat, np. zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych, na co złożyła się poprawa sytuacji na rynku pracy oraz wzmożona praca Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie na polu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

W Gminie Borzytuchom zidentyfikowano w wyniku analizy danych i obserwacji następujące problemy:

- Trudna sytuacja osób starszych,
- Sytuacja osób niepełnosprawnych,
- Problemy opiekuńczo wychowawcze w rodzinie,
- Uzależnienia wśród dorosłych i młodzieży,
- Osoby bezdomne,
- Brak alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- Mała aktywność wśród osób bezrobotnych.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT, czyli porządkowanie informacji pod kątem ich przydatności do strategii oraz grupowaniu problemów na słabe i mocne strony w poszczególnych obszarach problemowych.

Przeprowadzono tzw. analizę SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Z zidentyfikowanych problemów wyłoniono cztery najważniejsze obszary problemowe:

- Osoby niepełnosprawne i starsze,
- Rodzina
- Osoby bezrobotne
- Uzależnienia

5.1 Obszar: Osoby starsze niepełnosprawne i starsze.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- zapewniony dostęp do świadczeń pomocy społecznej, - współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie	- brak ofert spędzania czasu wolnego, - utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych; - brak instytucjonalnych form pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym; - występowanie barier architektonicznych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
- możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych; - miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych	- zwiększenie liczby osób starszych na terenie gminy, - infrastruktura niedostosowana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych; - trudne warunki bytowe osób starszych i niepełnosprawnych; - zmiana modelu rodziny, zmniejszenie liczby rodzin wielopokoleniowych;

5.2 Obszar: Rodzina

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- działalność pedagoga szkolnego,- współpraca z sądami, Policją i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;- szeroka oferta edukacyjna;- działalność profilaktyczna i prozdrowotna szkół, pomocy społecznej,	<ul style="list-style-type: none">- braki lokalowe- brak świetlic socjoterapeutycznych;- mała liczba rodzin zastępczych na terenie gminy;- brak ofert spędzania czasu wolnego;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">- zwiększanie miejsc w przedszkolach;- promowanie zastępczych form opieki nad dziećmi;	<ul style="list-style-type: none">- występują zagrożenia funkcjonowania rodziny z powodu nasilania się: uzależnienia, zjawisko rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie i ubóstwo;

5.3 Obszar: Osoby bezrobotne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- prace interwencyjne i społecznie użyteczne,- rozwój firm jednoosobowych i małych przedsiębiorstw;- zwiększona oferta szkoleniowa i ofert pracy przez Powiatowy Urząd Pracy;- niewielka odległość od miasta	<ul style="list-style-type: none">- brak ofert pracy- brak ofert pracy dla kobiet i osób po 40 roku życia- brak kwalifikacji zawodowych- szara strefa zatrudnienia;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">- zatrudnienia kobiet i osób po 40 roku życia- działania ukierunkowane na rozwój infrastruktury przemysłowej;	<ul style="list-style-type: none">- kryzys gospodarczy;- długotrwałe wykluczenie zawodowe;- praca na czarno

5.4 Obszar: Uzależnienia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Społecznych i punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych;- prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń,- współpraca z policją,- edukacja profilaktyczna w szkołach	<ul style="list-style-type: none">- długie kolejki osób chcących się leczyć,- brak dostępu do specjalistów terapeutów uzależnień;- brak grup wsparcia.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">- ogólnokrajowe programy profilaktyczne;- działania prewencyjne i socjalne pomocy społecznej;- medialność tematu;- zwiększenie oferty edukacyjnej dla członków GKRPA;	<ul style="list-style-type: none">- niestosowanie się sprzedawców do zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym;- postępująca demoralizacja;- pijący na placach i ulicach;- przemoc w rodzinie;

6. Misja i wizja strategii

Misją czyli celem strategicznym opracowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Borzytuchom jest:

„Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez zwiększenie aktywności osób, rodzin w celu poprawy jakości życia mieszkańców gminy Borzytuchom.”

Realizacja tego założenia wymaga współpracy wszystkich środowisk działających bezpośrednio w sektorze pomocy społecznej oraz innych instytucji funkcjonujących na terenie gminy.

7. Cele główne i cele operacyjne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy

Dla potrzeb realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznej Gminy Borzytuchom wyłonione zostały następujące cele strategiczne

Cel strategiczny Nr 1: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i starszych.

Cel strategiczny Nr 2: Wsparcie rodziny i dziecka.

Cel strategiczny Nr 3: Bezrobocie i rynek pracy.

Cel strategiczny Nr 4: Ograniczenie zjawiska uzależnień.

7.1 cel strategiczny 1: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i starszych.

Cel operacyjny	Działanie	Współrealizatorzy	Wskaźniki	Czas realizacji	Źródła finansowania
1.1 Stworzenie bazy informacyjnej o możliwościach uzyskania pomocy ze środków PFRON oraz NFZ	Organizacja punktu informacyjnego dla osób niepełnosprawnych i starszych	- GOPS, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Organizacja punktu informacyjnego, Wyrównanie szans edukacyjnych	2009 - 2013	GOPS
1.2 Zwiększenie dostępności do obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych i starszych.	Dostosowanie Budynków: urzędu gminy, szkół do potrzeb osób niepełnosprawnych.	UG	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	2009 - 2013	Urząd Gminy Borzytuchom
1.3 Propagowanie zdrowego stylu życia	Festyny oraz imprezy integracyjne	- Gminny Dom Kultury, - GOPS	Liczba festynów i imprez	2009 - 2013	GOK, sponsorzy, GOPS, UG, Szkoły

7.2 cel strategiczny 2: Wsparcie rodziny i dziecka.

Cel operacyjny	Działanie	Współrealizatorzy	Wskaźniki	Czas realizacji	Źródła finansowania
1.1 Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego dla rodziny.	Organizacja wsparcia psychologicznego dla dzieci, młodzieży oraz ich rodzin	- GOPS, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Szkoła	Porady i konsultacje dla rodziców	2009 - 2013	GOPS, EFS
1.2 Przeciwdziałanie szerzeniu się postaw, agresywnych, przemocy w rodzinie	Powołanie zespołu interdyscyplinarnego w zakresie interwencji kryzysowej Stosowanie procedury NIEBIESKIEJ KARTY	- GOPS - Wójt Gminy Borzutychoń, - GKRPA w Borzutychoń, - Policja - Szkoły - Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Powołanie zespołu interdyscyplinarnego	2009 - 2013	GOPS, GKRPA UG
1.3 Wsparcie finansowe i w naturze	Organizacja zbiórek odzieży, artykułów spożywczych,	Bank Żywności, Lokalne Sklepy, Ludność, Szkoły	Wszelkiego rodzaju zbiórki	2009 - 2013	GOPS, UG

7.3 cel strategiczny 3: Bezrobocie i rynek pracy

Cel operacyjny	Działanie	Współrealizatorzy	Wskaźniki	Czas realizacji	Źródła finansowania
1.1 Zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych	Organizacja prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych	- UG - GOPS, - Powiatowy Urząd Pracy	Liczba prac interwencyjnych. Liczba prac społecznie użytecznych.	2009 - 2013	UG, PUP, EFS – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
1.2 Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Kierowanie uczestników do CIS Organizacja robót publicznych	- GOPS - UG	Liczba uczestników z terenu Gminy Borzytuchom w CIS	2009 - 2013	Urząd Gminy Borzytuchom, EFS-PO KL GOPS

7.4 cel strategiczny 4: Ograniczenie zjawiska uzależnień.

Cel operacyjny	Działanie	Współrealizatorzy	Wskaźniki	Czas realizacji	Źródła finansowania
1.1 Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień.	Zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży	- GOPS, - UG, - GKRPA w Borzytuchomiu, - Policja, - Szkoły	Liczba zajęć profilaktycznych,	2009 - 2013	- UG, - GKRPA w Borzytuchomiu,
1.2 Wsparcie dla osób uzależnionych i ich rodzin	Kompleksowe wsparcie dla osób uzależnionych i ich rodzin; Podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej w zakresie przemocy i uzależnień; Utworzenie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy i osób uzależnionych;	- GOPS, - UG, - GKRPA w Borzytuchomiu, - Policja, - Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Liczba szkoleń, Utworzenie punktu konsultacyjnego	2009 - 2013	- GOPS, - UG, - GKRPA w Borzytuchomiu

8. Wdrażanie strategii i monitorowanie jej realizacji

Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych będzie uzależniona od wielu różnych czynników, najważniejsze z nich to:

- sytuacja finansowa gminy,
- kreatywność i stopień zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych we wspólne działania,
- aktywność samych zainteresowanych, czyli mieszkańców gminy.

Do poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii winny być przygotowane odrębne programy i projekty. Ich wdrażanie będzie systematycznie monitorowane. Systematycznie też prowadzona będzie analiza osiągniętych efektów, zaś raz w roku sporządzony będzie raport dotyczący realizacji zadań wynikających ze strategii dla Wójta Gminy Borzytuchom. Raporty będą stanowiły podstawę dalszych prac diagnostycznych i planistycznych. Korekta będzie uwzględniona każdorazowo po zgłoszeniu uwag przez Wójta.

Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w strategii będzie prowadzony z upoważnienia Wójta Gminy Borzytuchom przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Nadzór merytoryczny nad realizacją poszczególnych zadań będzie należał do poszczególnych jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy, administracji publicznej i współdziałających z Gminą organizacji pozarządowych i kościelnych. Sukcesywnie, w trakcie realizacji strategii przygotowywane będą programy i projekty dotyczące realizacji poszczególnych zadań.

PRZEWODNICĄCY RADY
